

МІЖРЕГІОНАЛЬНА
АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ

ПРОБЛЕМИ МОДЕРНІЗАЦІЇ УКРАЇНИ

Випуск 2

Матеріали

*Міжнародної науково-практичної конференції
“Правова держава та демократичне суспільство:
фактори розвитку та взаємодії”
м. Київ, МАУП, 14 квітня 2016 р.*

Київ
ДП “Видавничий дім “Персонал”
2016

*Схвалено Вченою радою Міжрегіональної Академії управління персоналом
(протокол № 3 від 30.03.16)*

Редакційна колегія:

*М. Н. Курко (голова), д-р юрид. наук, проф.;
М. Ф. Головатий (заступник голови), д-р політ. наук, проф.;
А. А. Ігнатченко (відповідальний редактор), канд. техн. наук;
О. В. Баєва, д-р біол. наук, проф.;
І. П. Бідзюра, д-р політ. наук, проф.;
В. М. Воронін, д-р іст. наук;
М. Л. Головка, д-р іст. наук, проф.;
В. Б. Захожай, д-р екон. наук, проф.;
В. І. Литвиненко, канд. юрид. наук, доц.;
В. В. Рябцев, канд. техн. наук, доц.*

*Матеріали подано в авторській редакції.
Відповідальність за зміст та орфографію матеріалів несуть автори.*

Проблеми модернізації України : [зб. наук. пр.] / МАУП. — К.: ДП
“Видавничий дім “Персонал”, 2008 —

С76 Вип. 2: Матеріали Міжнародної наук.-практ. конф. “Правова держава
та демократичне суспільство: фактори розвитку та взаємодії”, 14 квітня
2016 р. / редкол.: М. Н. Курко (голова) [та ін.]. — 2016. — 448 с. : іл. — Бі-
бліогр. у кінці ст.

У пропонованому збірнику подано тези учасників науково-практичних
конференцій з проблематики широкого кола аспектів процесу системної модерніза-
ції України.

Для науковців, громадсько-політичних діячів, студентів, а також усіх, хто
цікавиться розвитком Української держави і світовим досвідом проведення модер-
нізаційних процесів.

ББК 63.3(4УКР)я43+67.9(4УКР)301я43

Ігнатюк О. В. Деякі процесуальні положення при отриманні ухвали слідчого судді на проведення негласних слідчих (розшукових) дій.....	122
Карбовська Л. О. Ретроспективний аналіз становлення й розвитку державного регулювання системи освіти.....	126
Касьянова С. П. Про неможливі паралелі розвитку інформаційних технологій та держави.....	129
Коваль М. І. Податкова реформа: очікування та реалії 2016 року	132
Козаченко О. І. Порівняльний аналіз правового регулювання забезпечення безпеки учасників оперативно-розшукових заходів.....	135
Лісовський П. М. Ментально-ціннісний капітал у сучасному правовому полі демократичного суспільства: природний тренд мудрості.....	138
Малишко В. М. Правове регулювання брокерської діяльності в Україні.....	140
Масловська О. М. Історичні передумови становлення політичного консенсусу у процесі формування дієздатної моделі культури парламентської діяльності.....	142
Медвідь Ф. М., Чорна М. Ф., Хоменко А. А. Фінансова безпека України в нових геополітичних реаліях	145
Медвідь Ф. М., Моргун Н. С., Корня О. В., Ромашина І. В. Правова культура українського суспільства в контексті побудови правової держави.....	148
Муравйов К. В. Сучасний стан та перспективи розвитку правового регулювання фінансового ринку України	154
Мушкин І. М. К вопросу организации системы управления безопасностью в учебном заведении	157
Найдьонов І. М. Підготовка викладача фахових дисциплін як політико-соціальна проблема	160
Новальська Н. І. Сучасні напрями розвитку теорії організацій	163
Омельчук В. В. Козацька комісія Г. Юркевича у розгляді спорів Києво-Печерської Лаври (1743–1744 рр.)	165
Осинська О. В., Захожай З. В. Національні особливості захисту прав національностей.....	172
Павленко С. О. Духовно-моральні засади протидії корупції.....	175

СУЧАСНИЙ СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ФІНАНСОВОГО РИНКУ УКРАЇНИ

Ефективне функціонування фінансового ринку в умовах ринкової економіки повинне базуватись на чітко розроблених засадах державного регулювання відносин, що складаються в межах даного ринку серед його учасників. Саме держава повинна визначати і контролювати правові основи ринкових відносин, насамперед права власності, установлювати базові правила економічних стосунків учасників ринку. Слід зазначити, що правове регулювання фінансового ринку і грошового обігу — одне з найважливіших і водночас складних завдань держави. Розвиток ефективно діючого фінансового ринку, здатного мобілізувати та перерозподіляти інвестиційні ресурси є в центрі уваги основних гілок влади — Верховної Ради України, Президента України, Кабінету Міністрів України та інших владних структур.

Держава, з одного боку, здійснює регулювання фінансового ринку, а, з іншого — є суб'єктом економічних відносин, які формуються на фінансовому ринку, оскільки вона може здійснювати емісію державних цінних паперів, зокрема облігацій внутрішньої державної позики, та виходити із зазначеними цінними паперами на ринок з метою мобілізації необхідних фінансових ресурсів.

В Україні створена система правового регулювання фінансового ринку. Відповідно до ст. 21 Закону України “Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг” державне регулювання ринків фінансових послуг здійснюється:

- 1) щодо ринку банківських послуг — Національним банком України;
- 2) щодо ринків цінних паперів та похідних цінних паперів — Національною комісією з цінних паперів та фондового ринку;
- 3) щодо інших ринків фінансових послуг — спеціально уповноваженим органом виконавчої влади у сфері регулювання ринків фінансових послуг (Нацфінпослуг) [1].

Система регулювання на фінансовому ринку, що склалася на сьогоднішній день в Україні, істотно відстає від світових тенденцій, ринкової практики, що обумовлено наступними основними проблемами регулювання фінансового ринку в Україні:

- 1) відсутність дієвої державної стратегії розвитку фінансових ринків;
- 2) низька ефективність функціонування самих державних регуляторів, зважаючи на слабкість міжвідомчої координації;
- 3) неузгодженість в нормативно-законодавчій базі, що регулює діяльність з надання фінансових послуг, що являє найбільш серйозну проблему, підвищуючи транзакційні витрати діяльності учасників фінансових ринків.

Якщо розглядати всі регулюючі органи, які мають повноваження щодо регулювання та контролю, то їх перелік дуже широкий. Необхідно зазначити, що на початковій стадії формування фінансового ринку в Україні Міністерство фінансів відігравало ключову роль, оскільки в період з 1991 по 1995 роки було головним регулюючим органом з боку держави, проводило роботи зі створення фінансового ринку,

здійснювало розробку нормативно-правового забезпечення, здійснювало контроль за випуском та обігом цінних паперів.

Лише з 1995 року, після того як було прийнято Указ Президента України “Про державну комісію з цінних паперів та фондового ринку”, ДКЦПФР була визначена центральним органом державної виконавчої влади, який забезпечує реалізацію єдиної державної політики щодо цінних паперів і функціонування фондового ринку в Україні та координації діяльності інших органів у цій сфері[2].

Нове Положення про Комісію з’явилося двома роками пізніше, 14 лютого 2007 року. За ним, на виконання нового Закону України “Про державне регулювання ринку цінних паперів в Україні”, ДКЦПФР оголошувалася державним органом, підпорядкованим Президенту України і підзвітним Верховній Раді України. [3].

Згідно із Законом України “Про Національний банк України”, НБУ є центральним банком України, основною функцією якого є забезпечення стабільності національної грошової одиниці. Відповідно це здійснюється через визначення та регулювання норм обов’язкових резервів для комерційних банків, процентну політику, рефінансування комерційних банків, управління золотовалютними резервами, операції з цінними паперами, регулювання імпорту та експорту капіталу, емісії власних боргових зобов’язань. Тобто НБУ є головним регулюючим та контролюючим органом грошового ринку України [4].

Важливу роль у функціонуванні фінансового ринку відіграє депозитарна система до якої наразі входить кілька структур: “Національний депозитарій України” — НДУ; “Розрахунковий центр центр з обслуговування договорів на фінансових ринках” (до квітня поточного року — ВДЦП); депозитарій НБУ.

Відповідно до змін, що запроваджуються Законом України “Про депозитарну систему України”, створюється Центральний депозитарій, який буде здійснювати депозитарний облік всіх емісійних паперів. Центральний депозитарій створюється на базі НДУ, тому інформація, що містилась у системі реєстру власників іменних цінних паперів нинішніх депозитаріїв, буде передана до системи центрального обліку.

Згідно із цим Законом Національний депозитарій здійснює такі види діяльності:

- зберігання і обслуговування обігу цінних паперів на рахунках у цінних паперах та операцій емітента щодо випущених ним цінних паперів;
- кліринг та розрахунки за угодами щодо цінних паперів;
- ведення реєстрів власників іменних цінних паперів.

НДУ є центральним інститутом Національної депозитарної системи, на який покладено забезпечення її формування й розвитку, функціонування єдиної системи депозитарного обліку й обслуговування обігу цінних паперів, інтеграцію Національної депозитарної системи у міжнародну систему депозитарних установ, що забезпечують функціонування світових ринків капіталів [5].

Спеціально уповноваженим органом виконавчої влади у сфері регулювання ринків фінансових послуг у межах, визначених законодавством, є Національна комісія з регулювання ринків фінансових послуг України (колишня Держфінпослуг) [6].

Певною мірою державне регулювання фінансового ринку у сфері руху фінансових ресурсів держави покладено на Рахункову палату, яка є постійно діючим органом зовнішнього державного фінансового контролю, що функціонує в Україні з 1997 року.

Частково на функціонування фінансового ринку в Україні впливає Фонд державного майна. Адже одним із серйозних поштовхів для розвитку фінансового ринку країни, зокрема ринку цінних паперів, став процес приватизації державного майна.

Починаючи з 1997 року цей процес із безкоштовної перейшов у платну. Безумовно, що у процесах приватизації одним із головних учасників є Фонд державного майна, що виконує роль представника держави на фондовому ринку та проводить операції продажу акцій відкритих акціонерних товариств.

Ще одна державна установа, що певною мірою впливає на функціонування всіх секторів фінансового ринку — Державний комітет фінансового моніторингу в Україні. Відповідно до міжнародних стандартів, він не є ні правоохоронним, ні контролюючим органом, а функціонує у взаємодії з фінансовим і правоохоронними секторами, посідає центральне місце в протидії відмиванню коштів та боротьби з фінансовим тероризмом. Держфінмоніторинг співпрацює з основними органами що регулюють фінансовий ринок в Україні: НКЦПФР, НБУ та НКРРФПУ [7].

Таким чином, створена значна правова база регулювання діяльності фінансових установ в Україні частково нівелюється правовими колізіями і рамковим законодавством щодо захисту прав інвесторів, кредиторів, заощаджень населення. Тому основною метою заходів, спрямованих на розвиток фінансового ринку України, має бути перетворення його в ефективний і потужний механізм, здатний забезпечити мобілізацію тимчасово вільних фінансових ресурсів та їх трансформацію в інвестиції.

Джерела

1. Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг: Закон України від 12.07.11 № 2664-III // Відомості Верховної Ради України (ВВР). — 2002. — № 1. — Ст. 1.
2. Школьник І. О. Фінансовий ринок України в контексті розвитку світової фінансової системи: Монографія / І. О. Школьник. — Суми: УАБС НБУ, 2007. — 398 с.
3. Про цінні папери і фондову біржу: Закон України від 23.02.2006 № 3480-IV // Відомості Верховної Ради України (ВВР). — 2006. — № 31. — Ст. 268.
4. Про Національний банк України: Закон України від 20.05.1999 № 679-XIV // Відомості Верховної Ради України (ВВР). — 1999, — № 29, — Ст. 238.
5. Про депозитарну систему України: Закон України від 06.07.2012 № 5178-VI // Відомості Верховної Ради (ВВР). — 2013. — № 39. — Ст. 517.
6. Про Національну комісію, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг: Указ Президента України від 23.11.11 № 1070/2011 [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1070/2011>
7. Про Положення про Державний комітет фінансового моніторингу України від 24.12.04 № 1527/2004 // [Електронний ресурс] — Режим доступу: www.rada.gov.ua